

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽELDYNŲ ĮSTATYMO KONCEPCIJOS
PATVIRTINIMO

2006 m. gegužės 29 d. Nr. 476
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 315 (Žin., 2005, Nr. [40-1290](#)), 350 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo koncepciją (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2006 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 476

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽELDYNŲ ĮSTATYMO KONCEPCIJA

I. TEISINIS KONCEPCIJOS RENGIMO PAGRINDAS

1. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo koncepcija (toliau vadinama – ši Koncepcija) parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 315 (Žin., 2005, Nr. [40-1290](#)), 350 punktą.

II. ĮSTATYMO REGULIAVIMO DALYKO IR TIKSLŲ BENDROJI CHARAKTERISTIKA

2. Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme (toliau vadinama – Želdynų įstatymas; įstatymas) numatoma reglamentuoti visuomeninius santykius, susijusius su želdynų (iš jų ir istorinių, želdinių ir žėlinių, kurie nepriskirti miškui) apsauga, tvarkymu, naudojimu, naujų želdynų kūrimu, bei kitus želdynų išsaugojimo ir jų būklės reguliavimo klausimus.

3. Pagrindiniai Želdynų įstatymo tikslai yra šie:

3.1. užtikrinti želdinių ir žėlinių, nepriskirtų miškui, apsaugą, tausoti jų naudojimą, apsaugoti juos nuo niokojimo, nykimo ar visiško išnykimo, išsaugoti biologinę įvairovę;

3.2. užtikrinti šalies kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, želdynų galimybę dabar ir ateityje atlikti ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas;

3.3. sureguliuoti vietos savivaldos, kitų institucijų, nevyriausybinių organizacijų, juridinių ir fizinių asmenų, ypač privačios žemės savininkų, santykius želdynų apsaugos, tvarkymo, naudojimo ir kūrimo srityse.

4. Atsižvelgiant į šios Koncepcijos 3 punkte nurodytus tikslus, veiklą, susijusią su želdynų išsaugojimu, priskirtina prie prioritetinės veiklos. Svarbiausiųjų veiklos sričių visuomeniniai santykiai turi būti reglamentuojami įstatymų, o ne įstatymų lydimųjų ir kitų (priimtų atskirų valstybės institucijų) teisės aktų, todėl ir buvo pasirinkta tokia veiklos, susijusios su želdynų išsaugojimu, reglamentavimo forma – įstatymas.

Želdynų įstatyme bus nustatyti želdynų klasifikavimo, jų normų, inventorizavimo, apskaitos ir projektavimo, apsaugos, tvarkymo, naudojimo, apsaugos ir tvarkymo finansavimo, taip pat įstatymo kontrolės ir atsakomybės už įstatymo pažeidimus, istorinių želdynų ir valstybinės reikšmės parkų teisiniai ir organizaciniai pagrindai, valstybės, savivaldybių ir kitų institucijų funkcijos, fizinių ir juridinių asmenų teisės ir pareigos.

5. Želdynų įstatyme bus apibrėžtos šios su želdynų apsauga, tvarkymu, naudojimu, kūrimu ir kitais įstatymo reglamentuojamais visuomeniniais santykiais susijusios sąvokos:

Istorinis želdynas – bet kokio dydžio želdynas, turintis išliekamąją stilistinę, meninę vertę arba susijęs su svarbiais urbanistinės raidos etapais, visuomenės, kultūros ir valstybės įvykiais ar asmenybėmis.

Parkas – ne mažesnis kaip 1 hektaro žmogaus sukurtas ar jo pertvarkytas želdynas, kuriame yra meniškai sukomponuotų želdinių, inžinerinių įrenginių, architektūros mažųjų formų, skirtas poilsiui, pramogoms arba mokslo, kultūros reikmėms ir aplinkos kokybei gerinti.

Skveras – ne mažesnis kaip 0,15 hektaro miesto ir miestelio estetinę bei ekologinę būklę gerinantis želdynas su vyraujančiomis atviromis erdvėmis, skirtas trumpalaikiam poilsiui.

Želdynas – želdinių ir žėlinių teritorija, kurioje gali būti jos naudojimui reikalingi inžineriniai (iš jų ir mažieji kraštovaizdžio architektūros) statiniai ir įrenginiai.

Želdiniai – žmogaus pasėti, pasodinti medžiai, krūmai, krūmokšniai, puskrūmiai, lianos, gėlės ir veja.

Želdynų kūrimas – želdynų projektų rengimas ir įgyvendinimas, želdinių veisimas ir (ar) želdinių tvarkymas bei inžinerinių įrenginių želdynuose įrengimas.

Želiniai – natūraliai išaugę medžiai, krūmai, krūmokšniai, puskrūmiai ir žoliniai augalai.

III. KITŲ TEISĖS AKTŲ, REGULIUOJANČIŲ TĄ PAČIĄ VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ SRITĮ, CHARAKTERISTIKA

6. Lietuvos Respublikoje nėra įstatymo, reglamentuojančio su želdynų veikla susijusių visuomeninių santykių visumos. Kai kuriuose teisės aktuose esama nuostatų (išreikštų vienu ar keliais sakiniais), kurios iš dalies susijusios su želdynų apsaugos ir tvarkymo veikla, tačiau jos reglamentuoja tik labai siaurus želdynų apsaugos ir tvarkymo aspektus ir neužtikrina visapusiško teisinio reguliavimo.

7. Lietuvos Respublikos miškų įstatymo (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)) 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad „Laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse bei kapinėse esančios medžių grupės, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai bei krūmai ir miestuose bei kaimo vietovėse esantys žmogaus įveisti parkai nelaikomi mišku. Šių želdinių priežiūros, apsaugos ir naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.“.

8. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)) 6 straipsnio 7 dalies 7 punkte nustatyta, kad vietos savivaldos institucijos tvarko miestų ir kaimų gyvenamųjų vietovių želdynus, rengia ir tvirtina želdinių apsaugos taisykles, skelbia saugotinais medžius ir krūmus, augančius privačioje žemėje pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus.

9. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) 3 straipsnio 3 dalies 7 punkte apibrėžta nekilnojamajam kultūros paveldui priklausančių želdynų sąvoka, o 14 straipsnio 3 dalies 1 punkte išdėstyti želdynų tvarkymo darbai, kuriuos privalo atlikti želdynų valdytojas.

10. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 10 straipsnio 3 dalies 5 punkte įtvirtintas atskirų medžių ir krūmų (išskirtinio amžiaus, matmenų, formų ar vertingų dendrologiniu bei estetiniu požiūriu), želdynų (dendrologinių rinkinių, dendrologinę vertę turinčių parkų ir skverų) priskyrimas saugomiems gamtos paveldo objektams.

11. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)) 25 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad teritorijų planavimo dokumento rengimo etape, analizuojant esamą teritorijos būklę, turi būti įvertinti ir toje teritorijoje esantys želiniai.

12. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#)) 6 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinta norma, kad įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka valstybinės reikšmės parkams priskirta žemė yra Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklausanti žemė.

13. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta, kad ekologiškai vertingi, taip pat turintys dirvožemio ir vandens apsauginę reikšmę medžių ir krūmų želiniai, pažymėti teritorijų planavimo dokumentuose, turi būti naudojami atsižvelgiant į kraštovaizdžio formavimo ir aplinkos apsaugos reikalavimus.

14. Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [60-1944](#)) 1 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad šis įstatymas netaikomas medienos ištekliams, taip pat kultūrinės kilmės augalams – kultivuojamiems lauko ir daržo augalams, sodo ir dekoratyviniams želdiniams – naudoti, apsaugoti ir atkurti.

15. Lietuvos Respublikos nacionalinių genetinių išteklių įstatymo (Žin., 2001, Nr. [90-3144](#)) 10 straipsnyje nustatyta, kad medžių grupių ir pavienių medžių, kurie priskiriami augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams, sąrašą bei jų atrinkimo, priežiūros ir apsaugos nuostatus tvirtina Vyriausybės įgaliotos institucijos, atsižvelgdamos į augalų nacionalinių genetinių išteklių koordinacinių centrų teikimus.

16. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. [55-1049](#); 2000, Nr. [91-2832](#)) 17 straipsnio 33 punkte nustatyta, kad savivaldybės taryba tvirtina želdinių apsaugos taisykles, o 31 straipsnio 2 dalies 16 punkte – kad seniūnija organizuoja želdinių priežiūrą.

17. Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymas (Žin., 1994, Nr. [101-2015](#)) tiesiogiai želdynų apsaugos ir tvarkymo santykių nereglamentuoja, tačiau 11 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad apskrities viršininkas pagal savo kompetenciją organizuoja vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrantės apsaugos juostų tvarkymą (į vandens telkinių apsaugos zonas ir pakrantės apsaugos juostas patenka ir ten augantys želdiniai).

18. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (ketvirtosios knygos) (Žin., 2000, Nr. [74-2262](#)) 4.42 straipsnyje reglamentuota teisė į kaimyninio sklypo medžių, krūmų ir kitų augalų dalis bei jų vaisius, o 4.46 straipsnyje – teisė į sklypo ribas žyminčius medžius ir krūmus. 4.145 straipsnyje nustatyta, kad užufruktorius neturi teisės kirsti žemėje, kuri yra užufruoto objektas, augančių medžių, išskyrus išvartas ir sausuolius. Sunaikintus medžius užufruktorius privalo atsodinti, jeigu užufruoto sąlygose nenumatyta kas kita.

19. Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatos yra gana bendro pobūdžio, todėl želdynų apsaugos ir tvarkymo klausimus dar reglamentuoja 13 teisės aktų (iš jų 3 – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, 8 – aplinkos ministro įsakymai, 1 – Statybos ir urbanistikos ministerijos įsakymas, 1 – Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus įsakymas):

19.1. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#); 1997, Nr. [38-940](#); 2003, Nr. [105-4709](#)), skyriuje „XXVII. Saugotini želdiniai, augantys ne miško žemėje“ reglamentuojama, kokie želdiniai yra saugotini ir kokioje žemėje.

19.2. Nekilnojamosios kultūros vertybės – statinių komplekso, ansamblio tipiniame apsaugos reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 152 (Žin., 2002, Nr. [13-499](#)), numatytos ir ansamblio želdinių priežiūros sąlygos.

19.3. Lietuvos kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 909 (Žin., 2005, Nr. [103-3808](#)), Aplinkos ministerijai, Kultūros ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, apskričių viršininkams, savivaldybėms ir kitoms institucijoms nurodyti konkretūs įpareigojimai 2006–2012 metų laikotarpiui.

19.4. Statybos techninių reikalavimų reglamente STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“, patvirtintame aplinkos ministro 1999 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 61 (Žin., 1999, Nr. [27-773](#)), tarp susisiekimo sistemos planavimo reikalavimų yra nuostata dėl medžių ir krūmų sodinimo apsaugai nuo triukšmo, išmetamųjų dujų ir dulkių; patvirtinta lentelė atstumams nuo pastatų, statinių, taip pat inžinerinės įrangos objektų iki medžių ir krūmų skaičiuoti.

19.5. Saugotinių želdinių, augančių ne miško žemėje, apsaugos, priežiūros, tvarkymo ir nuostolių juos sunaikinus ar sužalojus atlyginimo tvarkoje, patvirtintoje aplinkos ministro 2001 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 274 (Žin., 2001, Nr. [45-1603](#); 2004, Nr. [10-285](#)), nurodyti želdiniai, kurie turi būti priskirti saugotiniams, ir nustatyta, kad visus klausimus, susijusius su želdinių apsauga, priežiūra, kirtimu ir pertvarkymu, sklypų naujiems sodiniams skyrimu, sprendžia savivaldybės institucijos.

19.6. Medžių genėjimo urbanizuotose teritorijose taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 78 (Žin., 2002, Nr. [25-911](#)), nustatyti medžių genėjimo urbanizuotose teritorijose būdai, taip pat nurodyta, kad asmenys, vadovaujantys medžių genėjimo darbams, ir darbininkai turi būti specialiai apmokyti.

19.7. Kriterijai, pagal kuriuos vertingi ekologiniu, dendrologiniu, estetiniu, kultūriniu bei kraštovaizdžio formavimo požiūriu medžiai ir krūmai, augantys valstybinėje ne miškų ūkio paskirties žemėje ir privačioje žemėje, priskiriami saugotiniams, patvirtinti aplinkos ministro 2002 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 256 (Žin., 2002, Nr. [62-2530](#)), taip pat skirti želdynų tvarkymui užtikrinti.

19.8. Aplinkos ministro 2002 m. birželio 14 d. įsakyme Nr. 327 „Dėl medžių ir krūmų, augančių ne miškų ūkio paskirties žemėje, vertės bazinių įkainių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [69-2848](#)) patvirtinti baziniai įkainiai už kiekvieną kamieno 1,3 metro aukštyje skersmens centimetrą pagal medžių rūšis.

19.9. Želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategijoje, patvirtintoje aplinkos ministro 2002 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 615 (Žin., 2003, Nr. [1-9](#)), numatyti želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strateginiai tikslai.

19.10. Medžių grupių ir pavienių medžių, kurie priskiriami augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams, nuostatuose, patvirtintuose aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. 632 (Žin., 2003, Nr. [117-5363](#)), reglamentuota medžių grupių, pavienių medžių, kurie priskiriami augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams, atrinkimas, priežiūra, apsauga ir apskaita; nustatyta, kad augalus nacionaliniams genetiniams ištekliams atrinka augalų nacionalinių genetinių išteklių koordinaciniai centrai ir sąrašą svarsto Nuolatinė augalų nacionalinių genetinių išteklių komisija.

19.11. Statybos techniniame reglamente STR 2.02.01:2004 „Gyvenamieji pastatai“, patvirtintame aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 705 (Žin., 2004, Nr. [23-721](#)), numatyta, kad želdynų plotas turi būti ne mažesnis kaip 25 procentai neužstatyto daugiabučių gyvenamųjų namų teritorijos ploto; medžiai gali būti sodinami ne arčiau kaip 6–8 metrai nuo fasado.

19.12. Želdinių apsaugos, vykdant statybos darbus, taisyklėse, patvirtintose Statybos ir urbanistikos ministerijos 1993 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 214 (Žin., 1993, Nr. [72-1368](#)), numatyti minimalūs atstumai iki medžių, kurių privalu laikytis kasant gruntą, taip pat reikalavimai išvežti atliekas; nustatyta, kad tais atvejais, kai objekto statybos teritorijoje numatoma iškirsti saugotinus medžius ir krūmus, užsakovas pirmosios (konceptualiosios) stadijos etape turi gauti leidimą, o gavęs – kompensuoti atstatomąją vertę.

19.13. Ilgalaikėje dvarų paveldo objektų – istorinių želdynų (parkų) tvarkymo darbų programoje, patvirtintoje Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2005 m. sausio 10 d. įsakymu Nr. I–09, suformuluotos istorinių ansamblių apsaugos nuostatos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis numatyta parengti reikšmingiausių istorinių sodų ir parkų projektinę dokumentaciją.

20. Visi šie teisės aktai želdynų apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja tik fragmentiškai. Jokiamе įstatyme ar jo lydimajame teisės akte neįteisinta želdynų klasifikacija ir jų normos miestuose, želdynų apsaugos ir tvarkymo valstybinis valdymas, jų apsaugos ir tvarkymo valdymas savivaldybėse, ilgalaikės želdynų tvarkymo ir kūrimo programos rengimas, nenumatytas želdynų apsaugos ir tvarkymo darbus urbanizuotose teritorijose atliekančių įmonių atestavimas, želdynus tvarkančių asmenų mokymas, nenumatytos fizinių ir juridinių asmenų, nevyriausybinių organizacijų teisės ir pareigos želdynų apsaugos ir tvarkymo srityse, želdynų (želdinių) savininkų, valdytojų ir naudotojų teisės ir pareigos, neaptartas visuomenės informavimas apie želdynus, lankymasis želdynuose, neregamentuojami želdynų inventorizavimo, apskaitos ir projektavimo, želdynų sanitarinės apsaugos, jų atkūrimo ir naujų želdynų veisimo, sodmenų želdynams auginimo, želdynų apsaugos ir tvarkymo finansavimo, želdinių stebėsenos, želdinių atkuriamosios vertės nustatymo, želdynų apsaugos valstybinės kontrolės klausimai. Esama net prieštaravimų tarp atskirų teisės aktų. Tik įstatyme galima išsamiai, o ne fragmentiškai išdėstyti visas želdynų apsaugos ir tvarkymo kryptis.

21. Daugelis teisės aktų želdynų apsaugos ir tvarkymo klausimais nėra lydimieji įstatymų aktai. Jie priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir ministerijų. Savivaldybių institucijos jų gali ir nevykdyti, priimti kitus teisės aktus šiuo klausimu, nes pagal Europos vietos savivaldos chartijos, kurią Lietuva ratifikavo 1999 metais (Žin., 1999, Nr. [82-2411](#)), 4 straipsnio 4 punktą vietinės valdžios organams suteikiami visi, taip pat ir išskirtiniai įgaliojimai. Jų negali panaikinti ar apriboti kitas centrinės, regioninės valdžios organas (išskyrus įstatymo numatytus atvejus).

Savivaldos institucijos yra pagrindinis šalies želdynų valdytojas, todėl visus jų veiksmus želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo srityje galima reguliuoti tik priėmus Želdynų įstatymą.

IV. KEIČIAMŲ AR PANAIKINAMŲ TEISĖS NORMŲ NEEFEKTYVUMO ANALIZĖ

22. Vadovaujantis šios Konceptijos III skyriuje pateikta teisės aktų, reguliuojančių tą pačią visuomeninių santykių sritį, charakteristika, galima teigti, kad šiuo metu nėra įstatymo, kuris kompleksiskai reglamentuotų želdynų apsaugą ir tvarkymą, o esami įstatymų lydimieji teisės aktai dažniausiai negali efektyviai reguliuoti subjektų elgsenos saugant, tvarkant ir kuriant naujus želdynus.

23. Lietuvos Respublikos miškų įstatyme apibrėžti želdiniai, kurie nelaikomi mišku, ir nustatyta, kad šių želdinių priežiūros, apsaugos ir naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija. Priėmus Želdynų įstatymą, būtų tikslinga Lietuvos Respublikos miškų įstatyme nurodyti, kad želdinių, kurie nelaikomi mišku, apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja Želdynų įstatymas.

24. Lietuvos Respublikos žemės įstatyme urbanizuotoje teritorijoje esantys želdynai priskirti kategorijai „Kitos paskirties žemė“, kuri skirstoma pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą žemės naudojimo būdą, bet želdynų teritorijos nėra. Būtina patikslinti Lietuvos Respublikos žemės įstatymą – nustatyti teritorijų planavimo dokumentuose naują žemės naudojimo būdą – atskirųjų želdynų teritorijas, o Želdynų įstatyme įteisinti detalesnį želdynų klasifikavimą.

25. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas nepakankamai apibrėžia želdynų pertvarkymo ar naujų želdynų veisimo planavimo ir projektavimo klausimus.

26. Atsižvelgiant į tai, kad Želdynų įstatyme numatoma reglamentuoti savivaldybių ir kitų institucijų funkcijas želdynų apsaugos ir tvarkymo srityje, priėmus šį įstatymą, būtų tikslinga pakeisti kai kuriuos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo straipsnius.

27. Jokiam įstatyme ar jo lydimajame teisės akte neįteisinta bendra želdynų administravimo struktūra. Visų šalies miestų ir miestelių savivaldos institucijų struktūroje turėtų būti vyriausiojo želdynų tvarkytojo tarnyba, kuriai būtų suteiktos teisės ir pareigos šioje srityje, taip pat atsakomybė už priimtus sprendimus.

V. UŽSIENIO VALSTYBIŲ TEISĖKŪROS APŽVALGA

28. Rengiant šią koncepciją, nagrinėti Lenkijos, Suomijos, Danijos, Škotijos, Vokietijos, Anglijos, Nyderlandų, Estijos, Šveicarijos, Kanados, Rusijos teisės aktai, reglamentuojantys želdynų apsaugą ir tvarkymą. Užsienio valstybėse želdynų apsauga ir tvarkymas reguliuojami įstatymais, vyriausybių nutarimais ir kitais teisės aktais. Vienose šalyse šiai sričiai skirti specialūs įstatymai, kitose – plataus profilio, išsamių gamtos apsaugą reglamentuojančių įstatymų skyriai ir skirsniai.

29. Šveicarijos Bazelio miesto (Basel–Stadt) kantono (1980) Želdynų apsaugos ir tvarkymo įstatyme (Medžių įstatyme) dėstoma, kad saugomi visi pasodinti medžiai; natūralios kilmės medžiai, augantys teritorijose, kurios planuose užstrichuotos žaliai, saugotini nuo 50 cm apimties (16 cm skersmens) 1 m aukštyje; augantys už žaliai užstrichuotų teritorijų ribų medžiai saugotini nuo 90 cm apimties (30 cm skersmens) 1 m aukštyje, be to:

29.1. visi želdiniai turi būti inventorizuojami ir vykdomas jų monitoringas;

29.2. visuomenė dalyvauja sprendžiant medžių apsaugą ir kirtimą, ji turi protesto teisę.

30. St. John's miesto Kanadoje (1991) įstatymas, vadinamas „Medžio reguliavimu“, nustato, kad želdinių apsaugą ir tvarkymą mieste vykdo miesto savivaldybės tarybos patvirtintas savivaldybės arboristas (želdynų tvarkytojas) ir jo vadovaujamas Medžio komitetas, laikydamiesi šių nuostatų:

30.1. su privačių želdinių savininkais sudaromos dvišalės sutartys želdinių priežiūros ir apsaugos klausimams spręsti;

30.2. želdinių tyrimo ekspertizės ir fotografavimo tikslais arboristui suteikiama teisė šviesiuoju paros metu įeiti į valstybinę, bendruomeninę ar privačią teritoriją (išskyrus pastatus);

30.3. svarbus visuomenės vaidmuo sprendžiant želdynų klausimus. Paštu arba tiesioginiu rašytiniu pranešimu informuojami visi gyventojai 300 metrų atstumu nuo medžio ar želdyno apie visus būsimuosius darbus, susijusius su želdynų (medžių) tvarkymu. Pranešime turi būti nurodytas darbų pobūdis, kokiais tikslais jie vykdomi, laukiamas poveikis medžiui ar želdynui bei aplinkai, darbų vykdymo terminai, kiekvieno mokesčio mokėtojo prieštaravimo teisė ir adresas, taip pat pareigūno, į kurį galima kreiptis su prieštaravimu, telefonas;

30.4. šio įstatymo nuostatos itin aktualios kuriant bendrą želdynų apsaugos ir tvarkymo valdymo struktūrą, plečiant visuomenės teises, kai sprendžiamas želdinių likimas.

31. Maskvos miesto Dūmos 1999 metais priimtame ir miesto mero pasirašytame Maskvos miesto želdynų įstatyme nustatyta, kad saugotini visi želdiniai, esantys miesto teritorijoje, neatsižvelgiant į žemės sklypų nuosavybės formą. Piliečiai, pareigūnai ir juridiniai asmenys turi išsaugoti želdinius, vengti jų sužalojimų ir žūties dėl neįstatymiškų veiksmų arba dėl neveikos, konkrečiai paėmus:

31.1. įstatyme apibrėžti atvejai, kai gali būti leista išrašyti bilietą kirsti medžius ir krūmus (pavyzdžiui, kai patalpų apšvietimas dėl medžių temdymo neatitinka normų pagal Sanitarijos ir epidemiologijos tarnybos išvadas);

31.2. neteisėto medžių kirtimo ar pažeidimo atveju fiziniai arba juridiniai asmenys privalo pasodinti kompensacinius želdinius; kai pažeidėjai nenustatyti, želdiniai atkuriami Maskvos vyriausybės Ekologinio fondo lėšomis, kai kuriais atvejais – Maskvos biudžeto lėšomis, o jeigu želdiniai buvo apdrausti – draudimo lėšomis;

31.3. Maskvoje želdiniai suklasifikuoti į 4 kategorijas, vykdomas želdinių monitoringas ir tvarkomas jų registras.

32. Į Maskvos miesto želdynų įstatymą panašius įstatymus priėmė Kostromos srities Dūma (2002 metais) ir Sankt Peterburgo miesto Dūma (2004 metais).

33. Lenkijoje želdynų apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja išsamus Lenkijos gamtos apsaugos įstatymas, kuriame net keli skyriai skirti želdynų apsaugos ir tvarkymo teisiniam reguliavimui. Įstatyme įtvirtintos atskirų institucijų (ministerijų, apskričių, savivaldybių) funkcijos saugant želdinius, nustatyta žalos, padarytos pažeidus ar sunaikinus medžius ir kitus želdinius, ribiniai dydžiai ir atlyginimo tvarka.

34. Suomijoje želdinių apsaugą reglamentuoja Žemės naudojimo ir statybų įstatymas. Jis numato, kad sklypai, planuojami kaip urbanistiniai parkai, pirmiausia turi būti perduoti regiono, vietinės valdžios ar kitų viešųjų institucijų žinion. Kitos teritorijos gali būti suplanuotos tik sklypų savininkams sutikus. Nacionalinių urbanistinių parkų steigimas – ministro kompetencija, tačiau tam reikia vietinės valdžios pritarimo arba rekomendacijų.

VI. TARPTAUTINĖS TEISĖS, EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS NORMŲ IR PRINCIPŲ ANALIZĖ

35. Tarptautiniu mastu istorinių želdynų apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja Istorinių želdynų Florencijos chartija. Istorinių želdynų Florencijos chartijoje apibrėžti istorinio želdyno sąvoka ir tikslas, priežiūra, konservavimas, atkūrimas, naudojimas, oficiali ir administracinė apsauga. Šio dokumento pabaigoje (*Nota Bene*) akcentuojama, kad išdėstytos rekomendacijos yra taikomos visiems pasaulio istoriniams želdynams. Į Istorinių želdynų Florencijos chartijoje išdėstytus reikalavimus, reglamentuojančius istorinių želdynų apsaugą ir tvarkymą, būtina atsižvelgti rengiant Želdynų įstatymą. Lietuva šios chartijos neratifikavo.

36. Miesto želdynų apsaugą ir tvarkymą iš dalies reglamentuoja Europos miestų tolydžios plėtros chartija, priimta Europos miestų tolydžios plėtros konferencijoje 1994 m. gegužės 27 d. Aalborgo (Danija). Šio dokumento I konsensuso deklaracijoje teigiama, kad ekologiškai tolydi plėtra yra būtina, ji padeda išsaugoti biologinę įvairovę, gyvenimo gerovę, augalų ir gyvūnų egzistenciją, siekti gamtos apkrovos mažinimo naudojant sukultūrintas teritorijas, tokias kaip miesto parkai, mažinantys miškų apkrovą. Šią chartiją savivaldybių tarybų sprendimu pasirašo įgaliotas asmuo. Lietuvoje kai kurios savivaldybės yra pasirašiusios šią chartiją.

37. Želdynų apsaugą ir tvarkymą iš dalies reglamentuoja ir Istorinių miestų apsaugos chartija, priimta 1987 m. spalio 15 d. Vašingtone (JAV). Ši chartija skirta didelėms ir mažoms urbanistinėms vietovėms bei miestams, istoriniams jų centrams arba kvartalams su visa natūralia ar žmogaus sukurta aplinka. Šiame dokumente tarp vertybių, kurios turi būti saugomos, nurodytas ir įvairių miesto erdvių – užstatytų kvartalų, laisvų ir naudojamų želdinių plotų – santykis, taip pat miestų ar urbanistinių zonų santykis su aplinka – natūralia ar žmogaus sukurta. Net menkiausias kėsinimasis į šias vertybes, kaip pabrėžiama dokumente, yra pavojingas, nes istorinis miestas ar urbanistinė zona gali netekti autentiškumo. Čia teigiama: istorinių miestų ir urbanistinių zonų apsauga bus sėkminga, jeigu tam bus pasitelkti visi gyventojai, jeigu apsauga bet kokiomis aplinkybėmis bus aktyvi, jeigu jos svarbą suvoks visos kartos. Negalima pamiršti, kad istorinių miestų ir kvartalų apsauga pirmiausia turi rūpėti jų gyventojams. Lietuva šios chartijos neratifikavo.

38. Želdynų, kaip svarbaus kraštovaizdžio elemento, apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja ir Europos kraštovaizdžio konvencija. Lietuva šią konvenciją ratifikavo 2002 m. spalio 3 dieną (Žin., 2002, Nr. [104-4616](#)). Joje priimti bendrieji išipareigojimai (pavyzdžiui, nustatyti plačiosios visuomenės, vietinių ir regioninių valdžios institucijų dalyvavimą įgyvendinant kraštovaizdžio politiką). Konkrečiai tariant, itin svarbūs yra šie išipareigojimai: priimti kraštovaizdžio apsaugai, tvarkymui ir (arba) planavimui skirtus teisės dokumentus; skatinti kraštovaizdžio vertinimo ir tvarkymo specialistų rengimą.

39. Visuomenės teisę gauti informaciją, dalyvauti priimant sprendimus ir kreiptis į teismus aplinkosaugos (iš jų želdynų apsaugos ir tvarkymo) klausimais reglamentuoja Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, pasirašyta 1998 metais, Orhuse (Danija). Lietuva šią konvenciją ratifikavo 2001 m. liepos 10 dieną (Žin., 2001, Nr. [73-2565](#)).

40. Želdynų apsaugą ir tvarkymą reglamentuoja ir Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija, priimta 1972 metais Paryžiuje (Prancūzija). Lietuvos prisijungimo dokumentai deponuoti nuo 1992 m. kovo 31 d., o įsigaliojo nuo 1992 m. birželio 30 dienos (Žin., 1997, Nr. [19-411](#)).

41. Rio de Žaneire (Brazilija) 1992 metais pasirašyta Biologinės įvairovės konvencija, kurios 10 straipsnis numato biologinių išteklių apsaugos ir stabilaus naudojimo klausimų svarstymą priimant nacionalinio lygio sprendimus. Lietuva šią konvenciją ratifikavo 1995 m. liepos 3 dieną (Žin., 1995, Nr. [56-1392](#)).

42. Europos Sąjungos teisės aktai tiesiogiai nereglamentuoja želdynų apsaugos ir tvarkymo klausimų.

VII. PAGRINDINĖS VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ REGULIAVIMO NUOSTATOS

43. Želdynų įstatymas įteisins pagrindinius želdynų apsaugos ir tvarkymo tikslus, uždavinius ir jų įgyvendinimo būdus. Jame bus:

43.1. pateiktos pagrindinės sąvokos, nustatyti bendrieji želdynų apsaugos ir tvarkymo principai;

43.2. nustatytas želdynų klasifikavimas, aptarti želdynų normavimo urbanizuotose teritorijose principai;

43.3. nurodyti želdynų naudojimo tikslai, išdėstytas želdynų apsaugos ir tvarkymo valdymas (valstybinis ir savivaldybių);

43.4. nustatytos gyventojų, nevyriausybinų organizacijų, kitų fizinių ir juridinių asmenų teisės bei pareigos želdynų apsaugos ir tvarkymo srityje;

43.5. išdėstytos želdynų apskaitos, inventorizavimo ir projektavimo nuostatos;

43.6. išdėstytos bendrosios želdynų apsaugos ir tvarkymo nuostatos;

43.7. nustatyti bendrieji istorinių želdynų apsaugos ir tvarkymo principai – tai, kad istorinių želdynų teritorijos neskirstomos dalimis, jos identifikuojamos, įteisinamos ribos; istoriniai želdynai tyrinėjami, konservuojami, restauruojami ar atkuriami autentiška augalija, vykdoma einamoji

želdynų priežiūra, kovojama su želdinių ligomis ir kenkėjais; istoriniai želdynai – kultūros paveldo objektai – periodiškai inventorizuojami ir apskaitomi;

43.8. nustatyti želdynų apsaugos ir tvarkymo finansavimo principai;

43.9. išdėstytos įstatymo kontrolės ir atsakomybės už jo pažeidimus nuostatos.

VIII. GALIMI BŪSIMOJO TEISINIO REGULIAVIMO PADARINIAI

44. Priėmus Želdynų įstatymą, panaudojant ortofotografinius žemėlapius su georeferencinio pagrindo duomenimis, želdiniai bus inventorizuoti, sukurta miesto želdinių duomenų bazė, parengti miestų ir miestelių parkų bei skverų žemės sklypų ribų planai, atlikus kadastrinius matavimus 1994 metų Lietuvos koordinačių sistemoje, žemės sklypai bus įrašyti į nekilnojamojo turto kadastrą. Pagerės želdinių apsauga, skverai ir kiti želdinių plotai nebebus naikinami. Urbanizuotos teritorijos bus apželdinamos tik kokybės reikalavimus atitinkančiais sodmenimis. Gerės želdinių (medžių, krūmų, gėlynų, žaliųjų vejų ir kitų žalumos plotų) priežiūra (laistymas, tręšimas, dirvožemio purenimas) ir apsauga nuo ligų, kenkėjų, žalingos žmogaus veiklos. Želdynai vis labiau prisidės prie žmonių gyvenimo kokybės gerinimo – vieno iš svarbiausių valstybės uždavinių.

45. Priėmus Želdynų įstatymą, bus įtvirtinta želdynų klasifikacijos pagal jų funkcinę paskirtį sandara ir nustatytos želdinių urbanizuotose teritorijose normos, turinčios didelę įtaką ateities želdynų formavimui.

46. Padidės institucijų atsakomybė už želdynų apsaugą ir tvarkymą.

IX. FINANSINIS EKONOMINIS PAGRINDIMAS

47. Želdynų plėtra, priežiūra, tvarkymas ir apsauga šiuo metu finansuojami savivaldybių, juridinių ir fizinių asmenų lėšomis, kurių nepakanka želdynams racionaliai tvarkyti.

48. Inventorizuojant ir apskaitant želdynų plotus, atliekant želdynų sklypų kadastrinius matavimus, įrašant juos į nekilnojamojo turto kadastrą, kasmetiniame Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme reikės numatyti papildomas lėšas minėtiems darbams vykdyti. Jų kasmet reikės 0,5–1 mln. litų, atsižvelgiant į tai, per kiek metų numatoma įgyvendinti priemonės.

X. NUMATOMA ĮSTATYMO STRUKTŪRA

49. Želdynų įstatymą sudarys 9 skyriai: „I. Bendrosios nuostatos“; „II. Želdynų sistema, klasifikacija ir želdynų normos“; „III. Želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo valdymas“; „IV. Fizinių ir juridinių asmenų teisės ir pareigos“; „V. Želdynų inventorizavimas, apskaita, planavimas ir projektavimas“; „VI. Želdynų apsauga, tvarkymas ir veisimas“; „VII. Istoriniai želdynai ir valstybinės reikšmės parkai“; „VIII. Želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo finansavimas“; „IX. Įstatymo kontrolė ir atsakomybė už įstatymo pažeidimus“, konkrečiai paėmus:

49.1. Įstatymo I skyriuje bus nustatyta įstatymo paskirtis, pateikti pagrindinių sąvokų apibrėžimai, nustatyti bendrieji želdynų apsaugos ir tvarkymo principai.

49.2. Įstatymo II skyriuje bus pateikta želdynų klasifikacija: atskirieji želdynai, esantys tik jiems skirtoje teritorijoje (parkai, skverai, kapinės ir kiti objektai) ir priklausomieji želdynai, esantys kitose (visuomeninės, komercinės ir kitos paskirties) teritorijose. Bus pateiktas minėtų želdynų detalesnis skirstymas atsižvelgiant į jų funkcinę paskirtį. Atskirieji želdynai bus suskirstyti į rekreacinės paskirties, mokslinės ir kultūrinės paskirties, memorialinės paskirties želdynus. Atitinkamai bus suskirstyti ir priklausomieji želdynai. Šiame skyriuje bus įteisinta, kad atskirieji želdynai žymimi bendruosiuose teritorijų planuose, o priklausomieji želdynai – specialiuosiuose ir detaliuosiuose teritorijų planuose.

Atsižvelgiant į miestų dydį ir želdynų išsidėstymą miesto urbanistinėje struktūroje, bus pateiktos optimalios minėtų atskirųjų želdynų normos (kv. metrais), tenkančios vienam gyventojui. Bus numatyta ir priklausomųjų želdynų plotų norma (procentais), skaičiuojama nuo teritorijos,

kuriai priklauso želdynas, bendrojo ploto. Numatytas želdynų tvarkymo pavyzdinių reglamentų parengimas.

49.3. Įstatymo III skyriuje bus reglamentuotas želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo valstybinis valdymas: numatyta, kokias funkcijas minėtais klausimais atlieka Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija, apskričių viršininkų administracijos. Bus aptartas želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo valdymas savivaldybėse, numatyta, kad visose savivaldybėse turi būti administracijos direktoriui pavaldi vyriausiojo želdynų tvarkytojo tarnyba, aptartos jos funkcijos.

Šiame skyriuje bus nustatyta, kad miestų savivaldybių institucijos rengia ir tvirtina ilgalaikes želdynų tvarkymo ir kūrimo programas. Prireikus jos pristatomos visuomenei. Programos gali būti tikslinamos, derinamos ir tvirtinamos iš naujo. Jos negali prieštarauti bendrajam teritorijos planui.

Be to, bus reglamentuota, kad želdynų apsaugos, tvarkymo ir kūrimo darbus urbanizuotose teritorijose gali atlikti tikrai specializuotos įmonės, turinčios atestatus minėtiems darbams. Įmonės bus atestuojamos Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

Šiame skyriuje bus reglamentuotas ir želdynus tvarkančių asmenų mokymas. Visuomeninės gamtosauginės organizacijos, biologinio profilio mokslo ir mokymo įstaigos pagal Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintas neformaliojo mokymo programas darbų vadovus ir darbininkus gali mokyti želdynų apsaugos, tvarkymo, atkūrimo ir naujų želdinių veisimo, konsultuoti juos šiais klausimais.

49.4. Įstatymo IV skyriuje bus nustatyti želdynų naudojimo tikslai (rekreacijai, kultūrinei ir švietėjiškajai, mokslinio tyrimo, mokymo ir kitai veiklai), fizinių ir juridinių asmenų, nevyriausybių organizacijų, želdynų (želdinių) savininkų, valdytojų ir naudotojų teisės ir pareigos, visuomenės informavimo principai. Jame bus aptartas ir lankymasis želdynuose. Bus įteisinta, kad atskirieji želdynai (parkai, skverai ir kiti), esantys valstybės ir savivaldybės žemėje, būtų atviri lankymui, jeigu juose nevyksta tvarkymo ir einamieji priežiūros darbai. Želdynų, esančių privačioje žemėje, lankymo laikas ir kitos sąlygos bus nustatomos dvišalėse savivaldybių institucijų ir želdynų savininkų ar valdytojų sutartyse.

49.5. Įstatymo V skyriuje bus nustatytos bendrosios želdynų inventorizavimo, apskaitos ir projektavimo nuostatos. Bus reglamentuota, kad želdynų inventorizavimo ir apskaitos tikslas – nustatyti želdynų teritorijų ribas, medžių ir krūmų rūšį, jų fiziologinę būklę, matmenis, įvertinti vejų, gėlynų, vandens telkinių, mažųjų architektūros formų ir kitų želdynuose esančių objektų būklę siekiant želdynus veiksmingiau valdyti, teikti informaciją apie želdynų ir aplinkos būklę, kontroliuoti, ar jų plotai atitinka galiojančias želdynų normas. Želdynų inventorizavimas bus atliekamas visuose želdynuose, neatsižvelgiant į žemės nuosavybės formą. Želdynų teritorijų sklypai, atlikus jų kadastrinius matavimus, nustatytą tvarka bus įrašomi į nekilnojamojo turto kadastrą. Bus nustatyta, kad valstybės ir savivaldybės žemėje želdynų projektus rengti ir autorinę priežiūrą vykdyti gali tik atestuoti architektūrinį, želdininkystės, dizaino, miškininko, biologinio, geografinio profilio išsilavinimą turintys specialistai, kad esami ir projektuojami želdiniai turi būti žymimi detaliuosiuose teritorijų planuose.

49.6. Įstatymo VI skyriuje bus nustatytos saugotinių želdinių, jų priežiūros, apsaugos, stebėsenos, tvarkymo, atkūrimo, naujų želdinių veisimo bendrosios nuostatos, tai, kad saugotinus želdinius, augančius valstybės ir savivaldybės žemėje, reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, kurias tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Bus numatyta, kokiais atvejais saugotini želdiniai gali būti kertami, persodinami ar kitaip pašalinami, reglamentuota želdynų sanitarinės apsaugos, želdinių apsaugos vykdant statybos darbus, želdynų tvarkymo darbų (medžių ir krūmų, vandens telkinių, esančių želdynuose, vejų, gėlynų priežiūros), kraštovaizdžio tvarkymo, kirtimų, želdynų atkūrimo ir naujų želdynų veisimo tvarka. Šiame skyriuje bus nustatyta, kad rekomenduojamą želdynams skirtų sodmenų asortimentą ir kokybės reikalavimus nustato Aplinkos ministerija.

49.7. Įstatymo VII skyriuje bus išdėstyti bendrieji istorinių želdynų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai, bus numatytas valstybinės reikšmės parkų įteisinimas ir nustatyta, kad istorinių želdynų teritorijos neskirstomos dalimis pagal nuosavybę, priklausomybę ir naudojimo paskirtį, kad

kiekvienam istoriniam želdynui turi būti parengtas jo apsaugos ir tvarkymo reglamentas. Bus reglamentuota, kad valstybinės reikšmės parkų sąrašus ir parkų nuostatus Kultūros ministerijos ir Aplinkos ministerijos teikimu tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

49.8. Įstatymo VIII skyriuje bus reglamentuota, kad želdynų atkuriamoji vertė nustatoma atskirai medžiams, krūmams, vejoms ir gėlynams. Apskaičiuojant atkuriamąją vertę, atsižvelgiama į medžio ir krūmo rūšį, skersmenį ir amžių (medžiams), taip pat želdinių būklę, estetinę, ekologinę, kultūrinę, istorinę, socialinę ir kitas funkcijas, augimo vietą, rinkos vertę, želdinių auginimo ir priežiūros išlaidas bei kitus veiksnius. Želdinių atkuriamosios vertės metodiką ir įkainius nustato Aplinkos ministerija. Šiame skyriuje bus nurodyti želdynų apsaugos ir tvarkymo darbų finansavimo šaltiniai.

49.9. Įstatymo IX skyriuje bus nustatyta, kad želdynų apsaugos valstybinę kontrolę vykdo Aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos, kad želdinių atkūrimo, veisimo ir priežiūros taisyklių bei technologijų laikymąsi kontroliuoja Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai ir savivaldybių vyriausiojo želdynų tvarkytojo tarnybos, kad istorinių želdynų – kultūros paveldo objektų – restauravimo, konservavimo, atkūrimo, bendros kultūrinių ansamblių architektūrinės kompozicijos laikymosi klausimus kontroliuoja Kultūros ministerijos Kultūros paveldo apsaugos departamentas ir jo regioniniai padaliniai, kad želdynų tvarkymo ir kūrimo programų priemonių įgyvendinimą savivaldybės institucijose kontroliuoja apskričių administracijos.

XI. NUMATOMI PAKEISTI AR PANAIKINTI TEISĖS AKTAI

50. Priėmus Želdynų įstatymą, reikės pakeisti ar papildyti kai kuriuos šių įstatymų straipsnius:

50.1. Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 2 straipsnio 1 dalį;

50.2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 7 punktą;

50.3. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 7 punktą ir 14 straipsnio 3 dalies 1 punktą;

50.4. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 17 straipsnio 33 punktą ir 31 straipsnio 2 dalies 16 punktą;

50.5. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 29 straipsnio 1 dalį.

51. Priėmus Želdynų įstatymą, reikės parengti ir patvirtinti teisės aktus, reglamentuojančius želdynų apsaugą ir priežiūrą, želdynų normas urbanizuotose teritorijose, tvarkančių želdinius įmonių atestavimo, želdynams padarytos žalos apskaičiavimo, istorinių želdynų apsaugos tvarkas, želdynų atstatomosios vertės nustatymą, želdinių atkūrimą ir veisimą urbanizuotose teritorijose, želdynų inventorizavimą ir apskaitą, želdynų duomenų bazės tvarkymą.

52. Už teisės aktų parengimą atsakingos Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija ir savivaldybės pagal kompetenciją.